

Markkinat-tiedote 3/2023

Sisällys

Listayhtiöt raportoineet ensimmäistä kertaa ympäristön kannalta kestävästä toiminnasta	1
Euroopan arvopaperimarkkinavalvojien tuoreessa julkaisussa hyödyllisiä esimerkkejä ilmastomuutoksen vaikutusten esittämisestä IFRS-tilinpäätöksissä	7
Kestävyyssasiat esitteissä	9
Euroopan tilinpäätösvalvojien valvonnan painoalueet on julkaistu	12
Digitaalinen kestävyysraportointi käynnistyy ja samalla myös tilinpäätös ja toimintakertomus digitalisoituvat	12
Finanssivalvonta muistuttaa: EMIR-raportoinnin muutosten soveltaminen alkaa 29.4.2024	15
Ajankohtaista sisäpiiritiedon julkistamisen lykkäämisilmoituksista	18
Ajankohtaista ESMasta	18

Listayhtiöt raportoineet ensimmäistä kertaa ympäristön kannalta kestävästä toiminnasta

Suurten muiden kuin rahoitusalan listayhtiöiden¹ on tullut vuodesta 2021 lähtien noudattaa ns. taksonomia-asetuksen² artiklan 8 raportointivaatimuksia ja sen nojalla annettuja delegoituja asetuksia³. Ensimmäisen vuoden raportointivaatimuksia kevennettiin, joten yhtiöt raportoivat vain liiketoimintansa luokitusjärjestelmäkelpoisuudesta (*eligibility*)⁴, ei vielä ympäristön kannalta kestävästä toiminnasta. Luokitusjärjestelmäkelpoisuuden arviointi tehdään teknisten arviointikriteereiden toiminnan kuvausten perusteella. Toiminnan luokitusjärjestelmäkelpoisuutta arvioitaessa ei vielä arvioida, edistääkö toiminta merkittävästi jotain ympäristötavoitetta, eikä arvioida DNSH-kriteerien⁵ tai vähimmäistason suojatoimien toteutumista.

Vuodelta 2022 yhtiöiden tuli syventää antamia tietoja ympäristön kannalta kestävästä toiminnastaan. Liikevaihto, pääomamenot ja toimintamenot tuli jaotella ympäristön kannalta kestävään, luokitusjärjestelmän mukaiseen toimintaan (*eligible, taxonomy-aligned*) ja luokitusjärjestelmäkelpoiseen, mutta ei ympäristön kannalta kestävään toimintaan (*eligible, not taxonomy-aligned*). Toimintaa arvioitiin kahden ilmastotavoitteen eli ilmastomuutoksen hillinnän ja ilmastomuutokseen sopeutumisen osalta.

¹ Kirjanpitolain mukainen suuri yritys, jonka työntekijämäärä on tilikauden aikana keskimäärin 500 henkilöä. Listayhtiöllä tarkoitetaan suomalaista yhteisöä, jonka liikkeeseen laskema osake, velkakirja tai muu arvopaperi on kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla (arvopaperipörssin päällistä).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852 kestävästä sijoittamista helpottavasta kehyksestä

³ Komission delegoitu asetus (EU) 2021/2178, Komission delegoitu asetus (EU) 2021/2139, Komission delegoitu asetus (EU) 2022/1214

⁴ Raportointilomakkeen osiot A1 ja A2 yhteensä.

⁵ Does Not Significantly Harm, ei merkittävästi haittaa.

Taulukko 1. Muiden kuin rahoitusalan listayhtiöiden taksonomia-asetuksen artiklan 8 mukaisen raportoinnin pääjaottelu

	Tilinpäätös 2021 ⁶	Tilinpäätös 2022
A1	Luokitusjärjestelmäkelpoiset toiminnot	Ympäristön kannalta kestävät, luokitusjärjestelmän mukaiset toiminnot
A2		Luokitusjärjestelmäkelpoiset, mutta ei ympäristön kannalta kestävät toiminnot
B	Ei-luokitusjärjestelmäkelpoiset toiminnot	Ei-luokitusjärjestelmäkelpoiset toiminnot

Taulukko: Finanssivalvonta.

Eurooppalaisten yhtiöiden raportointi ympäristön kannalta kestävästä toiminnasta tilinpäätöksissä 2022

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (ESMA) julkaisi 25.10.2023 [raportin](#) eurooppalaisten yhtiöiden taksonomia-asetuksen artiklan 8 mukaisesta tietojen julkistamisesta. Raportti perustuu 22 maan valvojen havaintoihin 54 yhtiön raportoinnista. Finanssivalvonta osallistui taksonomiatietojen kartoitukseen. Yhteiseurooppalaisen kartoituksen tarkoituksena oli arvioida taksonomiatietojen laatua, ja kuinka hyvin yhtiöt ovat noudattaneet uuden sääntelyn vaatimuksia. Otoksen rajallisen koon vuoksi arvioinnin tuloksia on pidettävä vain suuntaa antavina.

Vakiolomakkeet ja toiminnan mittarit

Lähes kaikki otoksen yhtiöt raportoivat pakolliset liikevaihto, pääomameno (CapEx) ja toimintameno (OpEx) -mittarit. Ympäristön kannalta kestävien, luokitusjärjestelmän mukaisten toimintojen keskiarvot eri mittareille olivat 17 % (liikevaihto), 28 % (CapEx) ja 18 % (OpEx). ESMAn raportissa on esitetty tarkempi mittareiden jakauma sivulla 4 (Figure 2).

Niiden yhtiöiden osuus, jotka esittivät kaikista ympäristön kannalta kestävästä, luokitusjärjestelmän mukaisen toiminnan mittareista nollan ylittävän arvon, oli 70 %. Vastaavasti 30 % yhtiöistä raportoi vähintään yhden mittarin nollana. Kaikissa näissä yhtiöissä OpEx-mittari oli nolla tai sitä ei ollut raportoitu. Neljännes yhtiöistä raportoi liikevaihtomittarin nollana ja 15 % yhtiöistä raportoi CapEx-mittarin nollana. Kaikki mittarit nollana raportoivien yhtiöiden osuus oli 15 %.

Tietojen raportoinnin sisältöä ja esitystapaa koskeva komission delegoitu asetus sisältää vakiolomakkeet⁷, joita yhtiöiden tulee käyttää. Jopa siinäkin tapauksessa, että yhtiö raportoi nolla-arvoja, taulukkomuotoa tulee noudattaa. Eurooppalaisista yhtiöistä 30–40 %⁸ ei noudattanut asetuksen vaatimuksia joko niin, että tietoja puuttui, osia vakiolomakkeesta puuttui tai yhtiö raportoi muulla tavalla kuin vakiolomakkeella. Tietojen raportointi jollakin muulla tavalla, kuin mitä asetuksessa ohjeistetaan, vaikeuttaa tietojen käyttöä ja niiden vertailua.

Yhtiöt raportoivat edellä kuvatun mukaisesti useimmiten nollana OpEx-mittarin tai jättivät sen kokonaan raportoimatta. Asetuksen mukaan yhtiön on mahdollista jättää raportoimatta luokitusjärjestelmän

⁶ Artikkelin tekstiä on yksinkertaistettu selkeyden vuoksi siten, että yhtiöiden tilikauden oletetaan olevan kalenterivuosi.

⁷ (EU) 2021/2178, liite II

⁸ Prosenttiluku vaihtelee kolmen eri liikevaihtoa, pääomamenoja ja toimintamenoja koskevan raportointitaulukon osalta.

mukaiset toimintamenot (mittarin osoittaja), jos kokonaistoimintamenot (mittarin nimittäjä) eivät ole olennaisia yhtiön koko toiminnan kannalta. Siinäkin tapauksessa yhtiön on selitettävä, millä perusteella kokonaistoimintamenot eivät ole olennaisia, minkä lisäksi sen on raportoitava kokonaistoimintamenot asetuksen mukaisesti⁹. Eurooppalaiset yhtiöt, jotka viittasivat olennaisuusharkintaan, noudattivat heikosti näitä asetuksen vaatimuksia.

Mittareiden ohella annettavat laadulliset tiedot

Taksonomia-asetuksen mukainen raportointi edellyttää yhtiöiltä mittareiden lisäksi myös yksityiskohtaisia laadullisia selityksiä taksonomia-arvioinnistaan ja numeerisista tekijöistä. Yli 40 prosentilla otoksen yhtiöistä osa sääntelyn edellyttämistä laadullisista tiedoista joko puuttui tai oli riittämättömiä.

Ympäristön kannalta kestävien, luokitusjärjestelmän mukaisten toimintojen luonne oli esitetty suhteellisen hyvin, mutta teknisistä arviointikriteereistä, DNSH-kriteereistä ja sosiaalisten tekijöiden vähimmäistason suojatoimista kertominen oli puutteellisempaa. Kolmannes yrityksistä ei esimerkiksi antanut mitään laadullisia tietoja DNSH-kriteerien noudattamisesta.

Muita yleisiä sääntelyn soveltamiseen liittyviä ongelma-alueita olivat muun muassa toimintojen arvoinnista kertominen vain toisen ilmastotavoitteen osalta, tietojen puuttuminen taloudelliseen raportointiin tai muiden kuin taloudellisten tietojen raportointiin liittyvistä yhteyksistä tai täsmäytyksistä, ja selvityksen puuttuminen siitä, miten yhtiö on välttänyt kaksinkertaisen laskennan¹⁰.

ESMAN raportissa on kerrottu yhtiöiden hyvistä käytännöistä. Jotkut yhtiöt esimerkiksi antoivat yksityiskohtaisia selvityksiä perusteista, joita toiminta ei täyttänyt joko teknisten arviointikriteereiden tai DNSH-kriteereiden osalta.

Näiden havaintojen perusteella ESMA muistuttaa yhtiöitä siitä, että on tärkeää esittää kaikki määrälliset ja yksityiskohtaiset laadulliset tiedot, joita edellytetään delegoiduissa asetuksissa, jotta tietojen käyttäjät voivat täysin ymmärtää, mihin toimintoihin määrälliset tiedot liittyvät, miten eri perusteet on arvioitu ja miten yhtiö arvioi toimintojensa luokitusjärjestelmän mukaisuutta ja luokitusjärjestelmän kelpoisuutta.

Suomalaisten yhtiöiden raportointi ympäristön kannalta kestävästä toiminnasta tilinpäätöksissä 2022

Finanssivalvonta kävi läpi kaikkien raportointivelvollisten, jotka eivät ole rahoitusalan listayhtiöitä, taksonomiatietotaulukot. Tiedot oli esitetty joko toimintakertomuksessa tai erillisessä selvityksessä kuten vastuullisuusraportissa. Laadullisten tietojen osalta ei vastaavan laajuista läpikäyntiä tehty. Yksittäisten yhtiöiden laadullisia tietoja koskevat havainnot ovat ESMAN raportissa esitettyjen havaintojen mukaisia.

Havainnot vakiolomakkeiden käytöstä ja taulukossa esitetyistä tiedoista

Lähes kaikki yhtiöt julkistivat taksonomiatiedot jossakin muodossa. Kolmelta yhtiöltä tiedot puuttuivat kokonaan. Finanssivalvonta muistuttaa, että suurten listattujen yhtiöiden, joiden työntekijämäärä tilikauden aikana on keskimäärin yli 500 henkilöä, on sisällytettävä toimintakertomukseen tai erilliseen selvitykseen¹¹ taksonomia-asetuksen artiklan 8 ja sen nojalla annettujen delegoitujen asetusten mukaiset tiedot.

⁹ (EU) 2021/2178, liite I, 1.1.3.2 viimeinen kappale

¹⁰ (EU) N:o 2021/2178, liite I, 1.2.2.1 c ja 1.2.2.2 c.

¹¹ Voimassa olevan kirjanpitolain mukaan erillinen selvitys on vielä mahdollista tehdä tilinpäätöksessä 2023. Tilinpäätöksessä 2024 kestävyystiedot ml. taksonomia-asetuksen artiklan 8 mukaiset tiedot on esitettävä toimintakertomuksessa.

Suurin osa yhtiöistä esitti taksonomiatiedot komission delegoidun asetuksen (EU) 2021/2178 edellyttämässä taulukkomuodossa. Alle puolet (43 %) yhtiöistä noudatti täsmällisesti vakiolomakkeita. Finanssivalvonta muistuttaa, että asetuksessa edellytetään vakiolomakkeiden käyttöä eikä niihin tule tehdä muutoksia. Muutoksia ei pitäisi tehdä edes silloin, kun yhtiön koko toiminta on ei-luokitusjärjestelmäkelpoista, tai jos yhtiö soveltaa toimintamenoihin liittyvää olennaisuuspoikkeusta. Taksonomiatietojen digitalisointi tulee pohjautumaan taulukoihin ja niiden noudattaminen jo ennen sitä auttaa yhtiöitä myöhemmin tehtävässä tietojen digitalisoinnissa.

Selviä asiavirheitä oli myös havaittavissa taulukoiden täytössä. Taulukoiden koodeja koskevassa sarakkeessa 2 tulee käyttää komission delegoidun asetuksen (EU) 2021/2139 toimintojen koodeja, ei NACE-koodeja. Jos yhtiö haluaa esittää myös NACE-koodit, ne voi esimerkiksi antaa lisätietona toiminnon nimen yhteydessä sarakkeessa 1 tai taksonomiatietojen laadullisessa selvityksessä. Koodit tulee esittää kaikkien, sekä taksonomian mukaisten toimintojen että taksonomiakelpoisten toimintojen yhteydessä samalla rivillä. Tietojen käyttäjän on kyettävä ymmärtämään, mitä delegoidun asetuksen perusteita yhtiö on käyttänyt arvioidessaan toimintojensa taksonomiakelpoisuutta tai taksonomian mukaisuutta.

DNSH-kriteerien noudattamisen arvioinnissa tulee ottaa huomioon, että eri toimintojen osalta ei välttämättä tarvitse arvioida kaikkia kriteerejä. Arvioitavien DNSH-kriteerien lukumäärä vaihtelee toiminnoittain ja taulukot tulee täyttää sen mukaisesti.

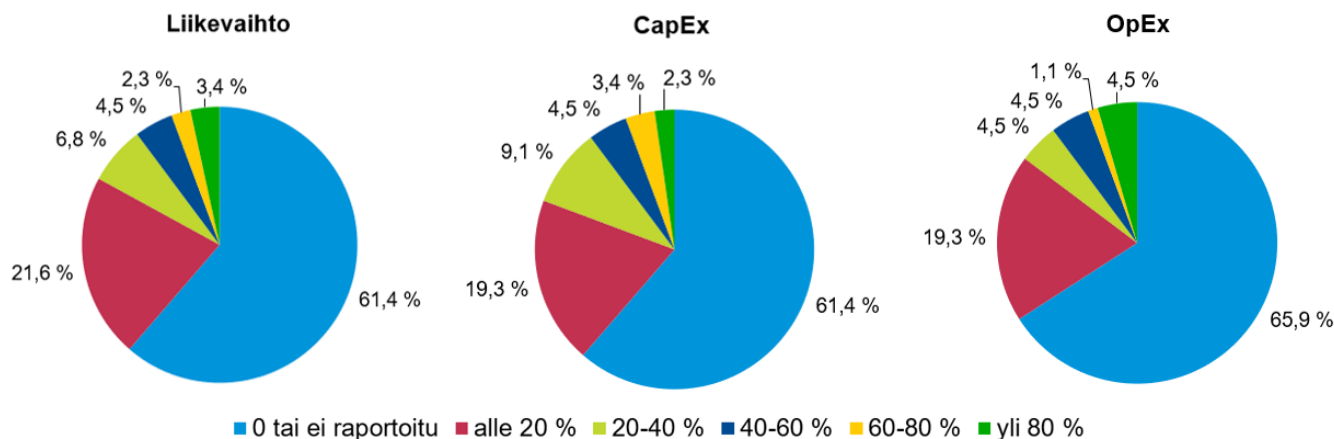
Taulukoiden huolellinen täyttö edesauttaa niiden ymmärtämistä. Yksittäisiä huolimattomuusvirheitä oli hyvin erilaisia. Taulukoiden otsikot esimerkiksi puuttuivat, euromääräisten lukujen yksikköä ei kerrottu ja taulukoiden summarivit eivät täsmänneet yksittäisten toimintojen lukuihin. Havaintojen paljouden perusteella arvioituna yhtiöiden tulisi parantaa tietojen tarkkuutta.

[Yhteenveto ympäristön kannalta kestävän toiminnan mittareista](#)

Suomalaisten yhtiöiden taksonomiamittareista tehdyn yhteenvedon mukaan ympäristön kannalta kestävän, luokitusjärjestelmän mukaisen liikevaihtomittarin keskiarvo oli 11 %, CapEx-mittarin 12 % ja OpEx-mittarin 12 %. Alla olevassa kuvassa on esitetty tarkemmat jakaumat. ESMAn otoksessa vastaavat keskiarvot eri mittareille olivat 17 % (liikevaihto), 28 % (CapEx) ja 18 % (OpEx).

Niiden yhtiöiden osuus, jotka ovat raportoineet liikevaihto-, CapEx- tai OpEx-mittarin nollana tai mittaria ei ole raportoitu, on huomattavan korkea, toisin sanoen yli 60 prosenttia kaikkien mittareiden osalta. ESMAn eurooppalaisten yhtiöiden kartoituksessa vastaavan nollaraportoinnin osuudet olivat 24 % (liikevaihto), 15 % (CapEx) ja 30 % (OpEx).

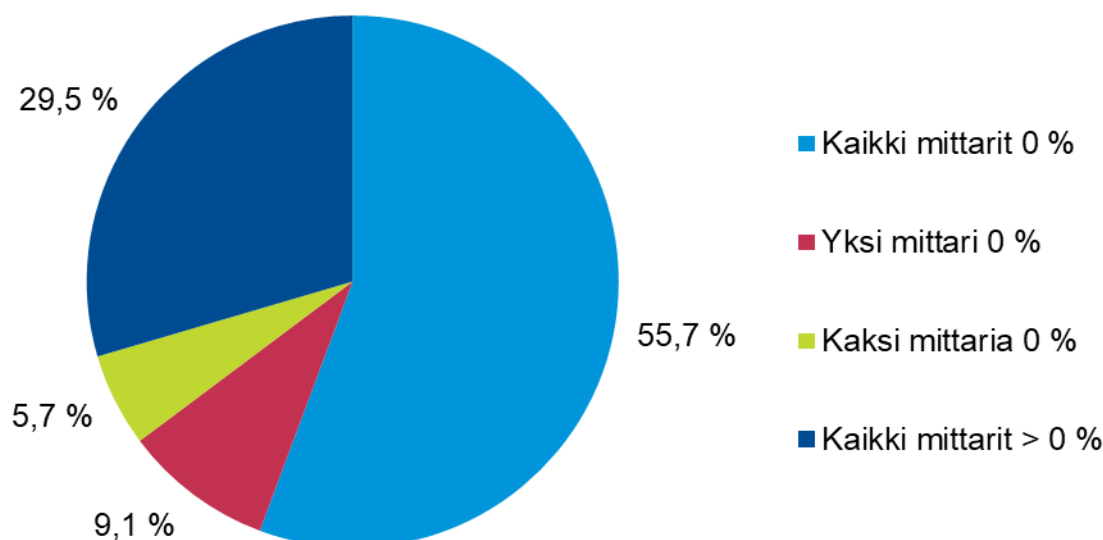
Kuvio 1. Suomalaisten yhtiöiden ympäristön kannalta kestävän, luokitusjärjestelmän mukaisen toiminnan osuudet mitattuna liikevaihto-, CapEx- ja OpEx-mittareilla

Lähde: Finanssivalvonta.

Raportoinnin vaikeudesta kertoo myös kuvio 2. Niiden suomalaisten yhtiöiden osuus, jotka raportoivat kaikki mittarit nollana, oli 56 %. ESMAn kartoituksessa vastaava osuus oli 15 %. Myös niiden suomalaisten yhtiöiden osuus, jotka raportoivat kaikki mittarit nollaa suurempina, poikkesi merkittävästi eurooppalaisten yhtiöiden vastaavasta osuudesta (30 % vs. 70 %).

Kuvio 2. Suomalaisten yhtiöiden ympäristön kannalta kestävän, luokitusjärjestelmän mukaisen toiminnan liikevaihto-, CapEx ja OpEx -mittareiden raportointi nollana.

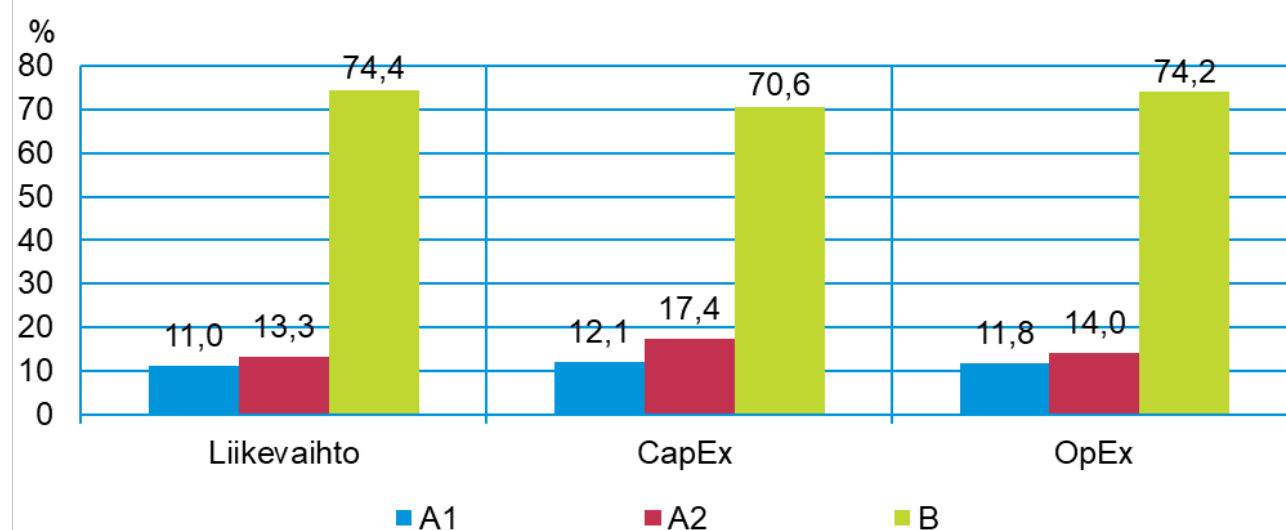
Lähde: Finanssivalvonta.

Laajan ja monimutkaisen sääntelyn soveltaminen ensimmäisen kerran vaikuttaa todennäköisesti tuloksiin. Osan eroista Suomen ja ESMAn selvityksen välillä selittää myös ero kohdejoukon kattavuudessa. Suomalaiset yhtiöt ovat mahdollisesti olleet varovaisia arvioinneissaan, tai vaihtoehtoisesti yhtiöillä on

ollut haasteita tunnistaa, mitä toimintoja on mahdollista raportoida ympäristön kannalta kestäviksi. Erityisesti pääomamenojen raportoinnin osalta ero suomalaisten yhtiöiden ja ESMAn otoksen välillä on suuri.

Kuviossa 3 on yhteenvetona esitetty eri mittareiden keskiarvot luokitusjärjestelmän mukaisesta (raportointilomakkeen A1 osio), luokitusjärjestelmäkelpoisesta (A2) ja ei-luokitusjärjestelmäkelpoisesta (B) toiminnasta. Kartoituksessa läpikäytiin 88 suomalaista listayhtiötä.

Kuvio 3. Suomalaisten yhtiöiden eri mittareiden keskiarvot luokitusjärjestelmän mukaisesta (A1), luokitusjärjestelmäkelpoisesta (A2) ja ei-luokitusjärjestelmäkelpoisesta (B) toiminnasta.

Lähde: Finanssivalvonta.

Muutokset ympäristön kannalta kestävänn toiminnan raportointiin tilinpäätöksissä 2023

Euroopan komissio hyväksyi 27.6.2023 taksonomia-asetuksen soveltamiseen liittyvät [delegoidut asetukset](#), jotka ovat parhaillaan lainsäädäntöprosessin loppuvaiheessa. Uusien delegoitujen asetusten raportointivelvoitteita sovelletaan niiden valmistuttua 1.1.2024 alkaen julkaistuihin taksonomia-asetuksen artiklan 8 mukaisiin tietoihin tilinpäätöksissä 2023.

Näihin delegoituihin asetuksiin sisältyy vakiomuotoisten raportointilomakkeiden päivityksiä, minkä lisäksi niissä vahvistetaan tekniset arviointikriteerit lisätoiminnoille kahden ensimmäisen ympäristötavoitteen osalta ja otetaan käyttöön tekniset arviointikriteerit ja niihin liittyvät raportointivelvoitteet toiminnoille, joilla edistetään neljää jäljellä olevaa ympäristötavoitetta¹².

Asetusten lisäysten osalta yhtiöiden on ensimmäisenä raportointivuonna annettava ainoastaan tiedot siitä, mikä on luokitusjärjestelmäkelpoisten ja ei-luokitusjärjestelmäkelpoisten taloudellisten toimintojen osuus niiden yhteenlasketusta liikevaihdosta, pääomamenoista ja toimintamenoista, sekä niihin liittyvät laadulliset tiedot. ESMA muistuttaa yhtiöitä seuraamaan lainsäädäntöprosessin loppuunsaattamista ja valmistautumaan uusien säännösten mukaiseen raportointiin¹³.

¹² Vesivarat ja merten luonnonvarat, kiertotalous, ympäristön pilaantuminen, biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit.

¹³ [European common enforcement priorities for 2023 annual financial reports](#), Section 2.1: Priority 1: Disclosures relating to Article 8 of the Taxonomy Regulation.

ESMA kannustaa yhtiöitä käyttämään Euroopan komission julkaisemia ohjeita ja välineitä, mukaan lukien ohjeita tiettyjen kriteerien ja tietojen tulkinnasta ja soveltamisesta, sekä verkkotyökaluja, jotka auttavat yrityksiä niiden taksonomiaraportoinnissa¹⁴. ESMA myös toteaa, että Euroopan komission kesäkuussa 2023 antamassa tiedonannossa korostetaan taksonomian roolia "yhteisenä kielenä", jolla on keskeinen rooli EU:n kestävästä rahoituksen kehityksestä ja jota yhtiöt voivat käyttää investointien suunnittelussa ja tavoitteiden asettamisessa vihreälle siirtymälle¹⁵.

Lisätietoja antavat

Sirpa Joutsjoki, vanhempi asiantuntija, sirpa.joutsjoki(at)finanssivalvonta.fi

Nina Männynmäki, johtava asiantuntija, nina.mannynmaki(at)finanssivalvonta.fi

Euroopan arvopaperimarkkinavalvojen tuoreessa julkaisussa hyödyllisiä esimerkkejä ilmastonmuutoksen vaikutusten esittämisestä IFRS-tilinpäätöksissä

Ilmastonmuutos koskettaa alati suurempaa joukkoa toimialoja ja yrityksiä. Uudet riskit luovat muun muassa epävarmuutta liiketoimintamalleihin sekä ennusteisiin ja saattavat johtaa strategiamuutoksiin. Toisaalta strategiamuutokset voivat johtua uusista mahdollisuuksista. Ilmastonmuutoksella on näin ollen vaikutuksia yritysten toimintaan, jolloin niillä odotetaan olevan vaikutuksia myös yritysten tuloksellisuuteen, taloudelliseen asemaan ja rahavirtoihin. Sitä kautta vaikutukset ulottuvat tilinpäätösraportointiin.

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (ESMA) on IFRS-valvonnan painoalueissa (ECEP¹⁶) määritellyt ilmastoliittännäiset seikat jo vuodesta 2021 lähtien yhdeksi painoalueeksi. Tätä aihetta syventääkseen ESMA kartoitti tilinpäätöskäytänteitä ja julkaisi 25.10.2023 raportin "[The Heat is On: Disclosures of Climate-Related Matters in the Financial Statements](#)". Raportissa esitettyjen esimerkkien toivotaan auttavan listayhtiöitä ja tilintarkastajia heidän valmistautuessaan vuoden 2023 tilinpäätöksiin.

Ilmastonmuutoksen vaikutusten esittäminen – IFRS-standardien vaatimukset

IFRS-standardit kattavat nykyisellään ilmastonmuutoksen kaltaisten ilmiöiden vaikutusten käsittelyn IFRS-tilinpäätöksissä, vaikka ilmastonmuutosta ei niissä erikseen mainita. IASB on julkaissut tästä aiheesta IFRS-standardien soveltamista avustavaa materiaalia: "[Effects of climate-related matters on financial statements](#)".

IAS 1 *Tilinpäätöksen esittäminen* edellyttää muun muassa esittämään tietoja johdon harkintaan perustuvista ratkaisuista, tulevaisuutta koskevista oletuksista ja arvioihin liittyvistä keskeisistä epävarmuustekijöistä. Ilmastonmuutoksen vaikutusten arviointiin liittyy tyypillisesti paljon sekä epävarmuutta että harkintaa. Lisäksi IAS 1.17:n mukaan yhteisön johdon tulee tilinpäätöstä laatiessaan arvioida, sisältääkö tilinpäätös sijoittajien näkökulmasta kaiken olennaisen tiedon ja tarvittaessa esitettäviä tietoja tulee täydentää. IAS 1.7:n mukaan informaatio on olennaista, jos sen esittämättä jättäminen, virheellisen esittämisen

¹⁴ [Sustainable finance taxonomy FAQ](#) ja [EU Taxonomy Compass](#) (europa.eu)

¹⁵ [Komission tiedonanto kestävästä rahoituksen kehityksestä, joka toimii käytännössä COM\(2023\) 317](#)

¹⁶ [European common enforcement priorities 2023](#)

tai tekemisen vaikeasti ymmärrettäväksi voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan sijoituspäätöksiin. Olenaisuutta arvioidessaan yhtiö voi hakea lisäohjeistusta IASB:n julkaisemasta vapaaehtoisesti sovellettavasta ohjeesta "[IFRS Practice Statement 2 Making Materiality Judgements](#)".

ESMAN raportissa viisi aihealuetta

ESMAN julkaiseman raportin tavoitteena on edistää ilmastoliitännäisten seikkojen johdonmukaista ja läpinäkyvää esittämistä IFRS-tilinpäätöksissä. Raportissa käsitellään aihealueita, joihin ilmastomuutoksella voi olla olennainen vaikutus. Aihealueita käsitellään käytännönläheisesti esittäen esimerkkejä yhtiöiden liitetiedoista sekä lyhyesti IFRS-standardien vaatimuksia.

Esimerkit on valittu 22 eurooppalaisen yhtiön vuoden 2022 IFRS-tilinpäätöksistä. Yhtiöt ovat suuria listayhtiöitä edustaen yhdeksää eri toimialaa, joihin ilmastomuutoksen odotetaan vaikuttavan merkittävästi. ESMA selostaa kunkin esimerkin yhteydessä, miksi kyseinen liitetieto voisi olla hyödyllinen tilinpäätöksen käyttäjille ja mihin yhtiöiden olisi hyvä kiinnittää huomiota. ESMA kuitenkin korostaa, ettei raportti määritä tiettyä tapaa, jolla ilmastoliitännäiset seikat tulisi esittää. IFRS-valvontaa suoritetaan aina standardien vaatimusten perusteella.

ESMAN raportissa esimerkit jaetaan viiteen eri aihealueeseen. Yhtiöiden esittämiä tietoja tarkastellaan kyseiseen aihealueeseen sovellettavan IFRS-standardin perusteella. Aihealueet ovat:

1. johdon harkintaan perustuvat ratkaisut, arvioihin liittyvät epävarmuuden lähteet ja laatimisperiaatteen (IAS 1)
2. omaisuuserien arvonalentumiset (IAS 36)
3. aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden taloudelliset pitoajat (IAS 16, IAS 38)
4. varaukset (IAS 37)
5. muut aiheet.

Yhtiöiden olisi hyvä harkita merkittävistä arvioihin liittyvistä epävarmuuksista ja johdon harkintaan perustuvista ratkaisuista esitettyjen tietojen täydentämistä, mikäli ilmastoliitännäisillä seikoilla on olennaisia vaikutuksia yhtiölle. Lisäksi tiedon antaminen saattaa olla tarpeellista sellaisessa tapauksessa, jossa johto on harkinnassaan päätenyt siihen, ettei kyseinen vaikutus ole toistaiseksi yhtiölle olennainen. Näin sijoittaja voi saada varmuuden siitä, että johto on käsitellyt asiaa ja seuraa sitä. Joka tapauksessa toimintaympäristön muuttuessa ilmastoliitännäisten vaikutusten osalta nopeaa vauhtia olisi arviointia suoritettava säännöllisesti. Edellisessä tilinpäätöksessä epäolennaiseksi todettu vaikutus saattaa esimerkiksi muuttuneen sääntelyn tai kysyntäympäristön takia nousta nopeastikin olennaiseksi.

Mikäli ilmastoliitännäisillä seikoilla on olennainen vaikutus esimerkiksi rahavirtoihin tai diskonttauskorkoon, yhtiön olisi hyvä harkita yksityiskohtaisempien tietojen antamista muun muassa käytetyistä oletuksista. Skenaariomallintaminen voi olla hyvä väline käsitellä ennusteisiin liittyvää epävarmuutta. Ilmastomuutos ja sen liitännäisvaikutukset mahdollisesti aiheuttavat muutoksia yhtiön liiketoimintamalleihin ja liiketoiminnan rakenteeseen. Tällä saattaa olla merkitystä siihen, miten rahavirtaa tuottavat yksiköt määritellään.

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden osalta esimerkiksi ilmastomuutokseen liittyvät sääntelymuutokset tai ilmastotavoitteista johtuvat muutokset tuotantoprosessiin voivat johtaa omaisuuserien taloudellisen pitoajan lyhenemiseen. Tästä syystä yhtiöiden tulisi säännöllisesti arvioida ilmastomuutoksen mahdollisia erilaisia vaikutuksia hyödykkeiden arvoon.

Sen lisäksi, että ESMA on raportissaan käsitellyt esimerkkejä IFRS-standardien soveltamisen näkökulmasta, se on myös arvioinut esimerkeissä esitettyjen tilinpäätöstietojen ja kestävyystietojen keskinäistä johdonmukaisuutta. Tilinpäätöksessä esitettyjen tietojen yhteys kestävyystietoihin eli ns. connectivity-käsite on tällä hetkellä IASB:n, ISSB:n (International Sustainability Standard Board) ja EFRAGin (European Financial Advisory Group) kehittämisen kohteena. Kehitystyön tuloksena on odotettavissa määritelmä kyseiselle käsitteelle, minkä myötä varmistetaan tietojen läpinäkyvyys, johdonmukaisuus ja hyödyllisyys yhtiön vuosikertomuksen eri osien välillä.

Yhtiöiden on tärkeä kiinnittää huomiota tilinpäätös- ja kestävyystietojen keskinäiseen johdonmukaisuuteen, kun esimerkiksi esitetään tietoja ilmastotavoitteista tai siirtymäsuunnitelmien vaatimista toimenpiteistä. Tavoitteena tulisi olla, että tilinpäätöksen käyttäjän on mahdollista saada kokonaiskuva ilmastomuutoksen tämänhetkisistä taloudellisista vaikutuksista yhtiöön ja niihin liittyvistä riskeistä ja epävarmuuksista. ESMA suosittelee yhtiöitä esittämään tilinpäätökseen sisältyvät ilmastoliitännäiset seikat yhdessä liitetiedossa tai listaamaan relevantit liitetiedot.

Lisätietoja antaa

Nina Lindeman, vanhempi asiantuntija, [nina.lindeman\(at\)finanssivalvonta.fi](mailto:nina.lindeman(at)finanssivalvonta.fi)

Kestävyysasiat esitteissä

Finanssivalvonta kiinnittää esitteiden laatijoiden huomiota kestävyysasioihin ja kehottaa tutustumaan ESMAn julkaisemaan ohjeistukseen, joka koskee kestävyysasioiden esittämistä esitteissä¹⁷.

Kestävyysasioiden esittämiseen liittyvä sääntely

Kestävyysasioiden esittämistä esitteissä koskevaa sääntelyä on valmisteilla:

- ❖ Vuodesta 2024 alkaen vaiheistetusti sovellettavan kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) odotetaan heijastuvan laajemmin myös esitteisiin sisällytettäviin kestävyystietoihin.
- ❖ Käsittelyssä oleva komission [Listing Act -ehdotus](#) sisältää tarkempia säännöksiä kestävyysasioiden esittämisestä esitteissä.
- ❖ Valmisteilla oleva vapaaehtoisesti sovellettava EU Green Bond Standards (EUGBS) -asetus koskee velkakirjoja, joiden tuotot käytetään kestäviin tarkoituksiin (use of proceeds bonds). Sen voidaan olettaa vaikuttavan välillisesti ja yleisellä tasolla myös muissa esitteissä esitettäviin kestävyystietoihin.

Koska kestävyysasiat ovat sijoittajien näkökulmasta tärkeitä, ESMA on katsonut tarpeelliseksi antaa ohjeistusta jo ennen tämän tulevan sääntelyn voimaantuloa. ESMAn ohjeistus perustuu voimassa olevaan esitesääntelyyn ja koskee sekä velka- että osake-esitteitä.

ESMAN ohjeen lähtökohtana on esiteasetuksen 6 artiklan säännös, jonka mukaan esitteen on sisällettävä *tarpeelliset* tiedot, jotka ovat sijoittajan kannalta *olennaisia* perustellun arvion tekemiseksi a) liikkeenlaskijan ja mahdollisen takaajan varoista ja veloista, voitoista ja tappioista, taloudellisesta asemasta

¹⁷ ESMA: [Statement on the sustainability disclosure in prospectuses 11.7.2023](#).

ja tulevaisuudennäkymistä, b) arvopapereihin liittyvistä oikeuksista ja c) liikkeeseenlaskun syistä ja sen vaikutuksista liikkeeseenlaskijaan.

Tällä hetkellä voimassa olevassa esitesääntelyssä ei ole nimenomaisia viittauksia kestävyysasioihin lu-
kuun ottamatta esiteasetuksen johdantoa. Johdannon kohdassa (54) todetaan, että muun muassa *ympä-
ristöön, yhteiskuntaan ja hallinnointiin* liittyvät olosuhteet voivat myös muodostaa erityisiä ja olennaisia
riskejä liikkeeseenlaskijalle ja sen arvopapereille, ja ne olisi siinä tapauksessa julkistettava.

ESMA kiinnittää liikkeeseenlaskijoiden ja niiden neuvonantajien huomiota olennaisten kestävyysasioiden
sisällyttämiseen esitteeseen, vaikka esitteiden sisältövaatimuksissa¹⁸ näitä ei tällä hetkellä nimenomai-
sesti mainitakaan. Siihen, mikä tieto on sijoittajan kannalta olennaista missäkin esitteessä, vaikuttavat
liikkeeseenlaskijan tilanne ja tarjottavan arvopaperin ominaisuudet.

Yleistä kestävyysasioiden esittämisestä esitteissä

ESMAN ohjeen mukaan esitteiden laatijoiden ja liikkeeseenlaskijoiden tulee huomioida seuraavat seikat:

- ❖ Esitteissä on oltava *olennaiset* kestävyteen liittyvät tiedot, vaikka esitteiden sisältövaatimuksissa ei ole tätä koskevia nimenomaisia vaatimuksia.
- ❖ Kestävyteen liittyvät väittämät on perusteltava ja tietojen tulee olla niin objektiivisia kuin mahdollista. Esi-
merkiksi esitteessä voidaan viitata noudatettuihin markkinastandardeihin tai kolmannen osapuolen tutki-
muksiin.
- ❖ Esitteiden riskikuvauksissa on huomioitava kestävyteen liittyvät seikat. Riskikuvauksissa ei kuitenkaan
tule esittää kestävyteen liittyviä vastuuvapauslausekkeita seikoista, joihin liikkeeseenlaskija pystyy itse
vaikuttamaan. Esimerkki tällaisesta seikasta on toteamus, että yhtiö voi käyttää kerätyt varat esitteessä
kuvattujen kestävyyskriteerien vastaisesti.
- ❖ Kestävyteen liittyvien seikkojen on oltava ymmärrettäviä. Esimerkiksi esitteessä on selkeästi määritel-
tävä kestävyteen liittyvät tekniset termit.

Kestävyysasiat velkaesitteissä

ESMAN ohje käsittelee kahdentyyppisiä velkakirjoja:

1. velkakirjat, joiden tuotot käytetään kestäviin tarkoituksiin (use of proceeds bonds)
2. velkakirjat, joiden ehdot on sidottu kestävyystavoitteisiin (sustainability-linked bonds).

Kun esite koskee velkakirjoja, joiden tuotot käytetään kestäviin tarkoituksiin, esitteessä on annettava si-
joittajille riittävät tiedot muun muassa tuottojen käyttötarkoituksesta, käyttökohteiden valinnasta ja siitä,
miten kerättyjä varoja hallinnoidaan.

Kun esite koskee velkakirjoja, joiden ehdot on sidottu yhtiön liiketoimintaan liittyviin kestävyystavoittei-
siin, esitteessä on oltava tiedot valituista mittareista (key performance indicators, KPIs) ja tavoitteista
(sustainability performance targets, SPTs) sekä tiedot, joiden perusteella sijoittajat pystyvät arvioimaan
näitä mittareita ja tavoitteita. Mikäli kestävyystavoitteiden saavuttaminen tai siinä epäonnistuminen

¹⁸ Delegoidun asetuksen 2019/980 liitteet.

vaikuttaa arvopaperista maksettavaan korkoon, tämä on kerrottava esitteessä. Lisäksi on kuvattava selkeästi, miten korko näissä tilanteissa lasketaan.

Tavanomaisesti kestävyysasiat vaikuttavat esitteissä erityisesti velkakirjan ehtoihin ja esitteen riskiosioon, jossa tulee kuvata keskeiset kestävyyskysymyksiin liittyvät riskit. Lisäksi kestävyysasioihin liittyvät olennaiset tiedot kuvataan esitteessä esimerkiksi sisällyttämällä siihen lyhennelmä yhtiön vihreän rahoituksen viitekehuksesta (esimerkiksi green bond framework).

ESMA suositaa lisäksi, että liikkeeseenlaskijat kertovat esitteessä, aikovatko ne antaa kestävyteen liittyviä tietoja liikkeeseenlaskun jälkeen. Mikäli aikovat, tulee kertoa, mitä tietoja tullaan raportoimaan, missä tiedot ovat saatavilla ja hankitaanko näille tiedoille ulkopuolinen varmistus.

Kestävyysasiat osake-esitteissä

ESMAN ohjeen mukaisesti osake-esitteisiin tulee sisällyttää olennaiset kestävyystiedot. Mikäli liikkeeseenlaskija on velvollinen sisällyttämään toimintakertomukseensa kirjanpitolain mukaisen selvityksen muista kuin taloudellisista tiedoista¹⁹, tulee myös nämä tiedot huomioida esitteen kestävyystiedoissa. Kestävyysraportointidirektiivi (CSRD) korvaa vuodesta 2024 alkaen nämä kirjanpitolain vaatimukset.

Markkinointimateriaalissa esitettävät kestävyteen liittyvät tiedot

Markkinointimateriaalin tulee perustua esitteeseen²⁰, eikä siinä saa esittää olennaisia kestävyteen liittyviä tietoja tai mitään muitakaan olennaisia tietoja, jotka eivät ole esitteessä.

Lopuksi

Esitteisiin liittyvää kestävyysääntelyä on valmisteilla. Tulevan sääntelyn tarkempia vaikutuksia esitteissä esitettäviin kestävyystietoihin on vielä vaikea arvioida. Voidaan kuitenkin pitää selvänä, että jatkossa esitteiden laatijoiden tulee kiinnittää lisääntyvässä määrin huomiota myös kestävyysasioihin. Tulevalla sääntelyllä pyritään vastaamaan sijoittajien kasvavaan tiedon tarpeeseen liikkeeseenlaskijoiden kestävyystiedoista sekä osaltaan torjumaan mahdollista arvopapereiden markkinointia perusteettomilla kestävyysväitteillä.

Lisätietoja antavat

Ossi Eräkiivi, johtava asiantuntija, ossi.erakivi(at)finanssivalvonta.fi tai puhelin 09 183 5213
Marianne Demecs, vanhempi valvoja, marianne.demecs(at)finanssivalvonta.fi tai puhelin 09 183 5366

¹⁹ Kirjanpitolaki (1336/1997), 3 a luku.

²⁰ Esiteasetuksen 22 artiklan 3 kohdan mukaan mainonnan on oltava selvästi tunnistettavissa mainonnaksi. Mainontaan sisältyvät tiedot eivät saa olla epätarkkoja tai harhaanjohtavia, ja niiden on oltava johdonmukaisia suhteessa tietoihin, jotka esite sisältää, jos se on jo julkaistu, tai jotka esitteen on sisällettävä, jos esitettä ei ole vielä julkaistu.

Euroopan tilinpäätösvalvojen valvonnan painoalueet on julkaistu

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) 25.10.2023 julkaisemat Euroopan tilinpäätösvalvojen yhteiset valvonnan painoalueet eli European Common Enforcement Priorities (ECEP)²¹ koskevat sekä listattujen yhtiöiden vuoden 2023 IFRS-tilinpäätöksiä että muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia.

Painoalueita koskeva tiedonanto on jaettu kolmeen erilliseen osioon. Ensimmäisessä osiossa esitetyt IFRS-standardeja koskevat painoalueet ovat:

1. ilmastoliitännäisten seikkojen vaikutus IFRS-tilinpäätöksiin
2. makrotaloudellisen ympäristön vaikutukset.

Kohdassa 1 tarkastellaan muun muassa tilinpäätöstietojen johdonmukaisuutta muiden kuin taloudellisten tietojen kanssa, rahoitusvaroihin kuulumattomien omaisuuserien arvonalentumista ja päästöoikeuksien kirjanpitokäsittelyä. Kohta 2 käsittelee muun muassa rahoitusriskejä ja käypään arvoon arvostamista ja niihin liittyviä liitetietoja.

Toinen osio käsittelee muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia. Valvonnan painoalueet ovat:

1. taksonomia-asetuksen artiklan 8 mukaiset tiedot
2. ilmastomuutokseen liittyvät tavoitteet, toimet ja edistyminen
3. Scope 3 -luokkaan kuuluvat hiilidioksidipäästöt.

Kolmannessa osiossa ESMA haluaa muistuttaa yhtiöitä mm. vaihtoehtoisten tunnuslukujen johdonmukaisuudesta vuosien välillä. Lisäksi ESMA kiinnittää huomiota liitetietojen XBRL-block-merkintöjen tavoitteeseen auttaa tiedonkäyttäjää löytämään tarvitsemansa tiedot.

Lisätietoja antavat

Nina Lindeman, vanhempi asiantuntija, [nina.lindeman\(at\)finanssivalvonta.fi](mailto:nina.lindeman(at)finanssivalvonta.fi)
Sirpa Joutsjoki, vanhempi asiantuntija, [sirpa.joutsjoki\(at\)finanssivalvonta.fi](mailto:sirpa.joutsjoki(at)finanssivalvonta.fi)

Digitaalinen kestävyysraportointi käynnistyy ja samalla myös tilinpäätös ja toimintakertomus digitalisoituvat

Kestävyysraportointia koskeva Euroopan unionin direktiivi²² tuli voimaan 5.1.2023 ja siihen liittyvää kansallista lainsäädäntötyötä on tehty vuoden 2023 aikana työ- ja elinkeinoministeriön johdolla. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi oli talousvaliokunnan käsittelyssä 20.10.2023. Tavoitteena on saada lakimuutokset eduskunnan hyväksyttäväksi vuoden 2023 aikana.

Kestävyysraportoinnin piirissä olevien yhtiöiden tulee kirjanpitolakiehdotukseen sisältyvän vaiheittaisen soveltamisaikataulun mukaisesti (ks. seuraava kappale) laatia, julkistaa ja rekisteröidä tilinpäätöksensä

²¹ [European common enforcement priorities 2023](#)

²² [Euroopan parlamentin ja neuvoston \(EU\) 2022/2464 asetuksen \(EU\) N:o 537/2014, direktiivin 2004/109/EY, direktiivin 2006/43/EY ja direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta yritysten kestävyysraportoinnin osalta](#)

ja kestävyysraportin sisältävän toimintakertomuksensa digitaalisesti Patentti- ja rekisterihallitukselle (PRH). Raportointiin PRH:lle liittyy vielä paljon ratkaistavia käytännön asioita, joissa PRH:lla on keskeinen rooli. Lakiehdotukset eivät muuta listayhtiöitä koskevia ESEF-RTS:n²³ sääntelemiä asioita.

Ensimmäisenä raportoinnin aloittaisivat suuret PIE-yhteisöt²⁴, jotka ovat raportoineet kuuden vuoden ajan muut kuin taloudelliset tiedot kirjanpitolain mukaisesti. Raportointi alkaisi näiden yhtiöiden osalta vuonna 2025 koskien vuotta 2024. Vuotta myöhemmin raportoinnin aloittaisivat muut listatut ja listaamattomat suuret yritykset²⁵. Listatut pienet ja keskisuuret yritykset aloittaisivat raportoinnin kolmantena ryhmänä vuonna 2027. Listatuille pienille ja keskisuurille yrityksille annettaisiin lisäksi mahdollisuus lykätä kestävyysraportoinnin laatimista kahdella vuodella. Yritysten kokorajat ovat olleet vuodesta 2013 asti nykyisen suuruisia. Euroopan komissio esittääkin rajojen inflaatiotarkistusta, jota koskeva delegoitu direktiivi annettaneen vuoden lopulla²⁶.

Digitaaliset kestävyystiedot

Lakimuutosehdotusten mukaan kestävyystiedot tulisi jatkossa esittää toimintakertomuksessa omana osionaan. Niiden tulisi olla digitaalisessa XHTML-muodossa ja sisältää digitaaliset XBRL-kestävyystunnisteet. Digitaalisten kestävyystietojen tekniset raportointivaatimukset tulevat EU-säätelystä. Kestävyystietojen raportointitaksonomian on tarkoitus tulla ESEF-säätelyä koskevan komission delegoidun asetuksen liitteeksi samalla tavalla kuin IFRS-tilinpäätöstä koskeva taksonomia.

Tavoitteena on ollut, että kestävyystietoja koskeva raportointitaksonomia olisi käytettävissä vuotta 2024 koskevassa raportoinnissa, mutta EU:n hyväksyntäprosessien takia vaikuttaa siltä, ettei tavoiteaikataulu toteudu ja siten digitaalisen raportoinnin aloitusajankohta ainakin kestävyystietojen XBRL-merkintöjen osalta siirtyy. Euroopan komissiolla on suunnitteilla tiedottaa asiasta tarkemmin Q&A-dokumentissaan. Sen sijaan tavoitteena on liittää kestävä sijoittamista koskevan taksonomia-asetuksen²⁷ artiklan 8 tietoja koskeva raportointitaksonomia ESEF-RTS:ään aiemmin siten, että sitä sovellettaisiin jo vuodelta 2024.

Digitaaliset tilinpäätökset

Lakimuutosehdotukset²⁸ edellyttävät kestävyysraportoinnin piirissä olevilta yrityksiltä myös tilinpäätöksen digitaalista raportointia XHTML-muodossa sisältäen XBRL-merkinnät. Tilinpäätösten osalta lakimuutos antaisi PRH:lle valtuudet määritellä digitaalisen tilinpäätösraportoinnin sisällön ja laajuuden muille kuin listayhtiöille, ja siten PRH määritteli listaamattomien yhtiöiden tilinpäätösten XBRL-tunnisteissa käytettävät taksonomiat ja niiden aikataulun.

Listayhtiöitä sen sijaan koskisivat edelleen ESEF-säätelystä²⁹ tulevat raportointivaatimukset. Listayhtiöiden tilinpäätöksen ja kestävyystietojen rekisteröinti PRH:lle tapahtuisi samanlaisella ESEF-RTS:n

²³ [Komission delegoitu asetus 2019/815 \(ESEF RTS\)](#)

²⁴ Kirjanpitolaki 1 luku 9 § Yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö: 1) suomalainen yhteisö, jonka liikkeeseen laskema osake, velkakirja tai muu arvopaperi on kaupankäynnin kohteena arvopaperimarkkinain tarkoittamalla säännellyllä markkinalla, 2) luottolaitostoiminnasta annetun lain tarkoittama luottolaitos, 3) vakuutusyhtiölain tarkoittama vakuutusyhtiö. Yleisen edun kannalta merkittävä suuri yhteisö on raportointivelvollinen, jos sen työntekijämäärä tilikauden aikana on keskimäärin yli 500 henkilöä.

²⁵ Kirjanpitolaki 1 luku 4 c § Suuryritys: suuryrityksellä tarkoitetaan kirjanpitovelvollista, jolla sekä päätyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittyy vähintään kaksi seuraavista kolmesta raja-arvosta tilinpäätöspäivänä: 1) taseen loppusumma 20 miljoonaa euroa, 2) liikevaihto 40 miljoonaa euroa, 3) tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 250 henkilöä.

²⁶ [Delegated act details - Register of delegated acts \(europa.eu\)](#)

²⁷ [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EU\) 2020/852 kestävä sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen \(EU\) 2019/2088 muuttamisesta](#)

²⁸ Kirjanpitolakimuutosehdotus 7 luku 22–25§.

²⁹ ESEF (European Single Electronic Format), [komission delegoitu asetus 2019/815 \(ESEF RTS\)](#)

mukaisella tilinpäätös ja toimintakertomus -aineistolla, joka toimitetaan arvopaperimarkkinalain säännösten mukaisesti kansalliseen tiedotevarastoon³⁰. Listayhtiöiden XBRL-merkinnät konsernitilinpäätökseen tehdään noudattaen ESEF-taksonomiaa. PRH voisi kuitenkin päätöksellään määrätä, että PRH:n määrittelemää taksonomiaa käytettäisiin myös listayhtiöiden emoyhtiön digitaalisissa tilinpäätöksissä vuoden 2026 tilinpäätöksistä alkaen.

Jos lakimuutosehdotuksen edellyttämien asiakirjojen toimittaminen ei olisi mahdollista PRH:n päätöksen mukaisesti muusta kuin kestävyysraportointiyrityksestä itsestään johtuvan esteen vuoksi, kestävyysraportointiyrityksen katsottaisiin täyttäneen velvollisuutensa, jos se on itse julkistanut asiakirjat lakiehdotuksen mukaisesti.

Varmennuksesta

Lakimuutosehdotukseen kuuluu myös vaatimus kestävyystietojen varmennuksesta. Tämä vaatimus sisältyy muutettavaan tilintarkastuslakiin. Lakia olisi sovellettava samassa aikataulussa kuin kestävyysraportointia koskevaa kirjanpitolain muutosta.

Lisäksi arvopaperimarkkinalakiin olisi tulossa listayhtiöiden ESEF-tilinpäätösten varmennusta koskeva muutos, jonka mukaan ESEF-tilinpäätösten varmennus tai tilintarkastus olisi pakollista aiemman vapaaehtoisuuden sijaan (ehdotettu AML 7 luku 8 § 4 momentti). [Talousvaliokunnan mietinnössä](#) hallituksen esitystä on täsmennetty niin, että pakollista varmennusta olisi sovellettava tilinpäätöksiin, jotka laaditaan 1.1.2024 ja sen jälkeen alkavilta tilikausilta.

Lakimuutosehdotus jättää varmennuksen tason ja käytännön suorittamisen pitkälti hyvän tilintarkastustavan varaan. Finanssivalvonnan mielestä on tärkeää, että varmennus toteutuisi mahdollisimman yhdenmukaisesti eri toimijoiden kesken. Finanssivalvonta kannustaa noudattamaan [ST-yhdistyksen suositusta](#), joka mahdollisesti päivittyy lakimuutoksen takia.

Valvontavaltuuksista

Myös Finanssivalvonnan valvontavaltuuksia ollaan tarkentamassa. Finanssivalvonta valvoisi kestävyystietojen osalta listayhtiöitä ja Finanssivalvonnan valvottavia eli rahoituslalla toimivia yhteisöjä, jotka ovat kirjanpitolain mukaan velvollisia laatimaan kestävyysraportin. Kestävyysraportointia koskevat valvontavaltuudet olisivat samanlaiset kuin IFRS-valvonnassa koskien myös Finanssivalvonnan listaamattomia valvottavia.

Kestävyysraportoinnin valvonnasta muiden kuin Finanssivalvonnan toimivaltaan kuuluvien kestävyysraportointiyritysten osalta ei lakimuutosehdotuksessa ole mainintaa. Euroopan unionissa valmisteilla olevan yritys vastuudirektiivin³¹ kansallisen toimeenpanon yhteydessä asia tulee mahdollisesti käsittelyyn.

Lisätietoja antaa

Riitta Pelkonen, vanhempi asiantuntija, riitta.pelkonen(at)finanssivalvonta.fi

³⁰ OAM, Nasdaq Helsinki.

³¹ Direktiivi yritysten asianmukaisesta huolellisuusvelvollisuudesta

Finanssivalvonta muistuttaa: EMIR-raportoinnin muutosten soveltaminen alkaa 29.4.2024

Euroopan markkinarakenneasetus (European Market Infrastructure Regulation, EMIR)³² on 12.2.2014 lukien edellyttänyt johdannaissopimusten osapuolia ilmoittamaan johdannaissopimuksistaan kauppatietorekisteriin (EMIR-raportointi). Euroopan komissio antoi 10.6.2022 uusia teknisiä sääntely- ja täytäntöönpanostandardeja EMIR-raportoinnin yksityiskohdista (EMIR Refit). Muutoksilla pyritään varmistamaan, että kauppatietorekistereihin johdannaisista ilmoitettuja tietoja voidaan käyttää tehokkaasti, takamaan tietojen korkea laatu ja helpottamaan tietojen keräämistä, yhdistämistä ja vertailua kauppatietorekistereiden välillä. Uusia standardeja sovelletaan 29.4.2024 alkaen, ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (ESMA) on antanut niiden soveltamisesta uutta ohjeistusta³³. Uudet standardit luettelaa tämän artikkelin lopussa, mutta Finanssivalvonta muistuttaa seuraavassa eräistä keskeisimmistä muutoksista.

Raportoinnin muoto- ja sisältömuutokset

Kauppatietorekistereihin johdannaissopimuksista tehtävien ilmoitusten tekninen muoto muuttuu, kun uusien standardien soveltaminen alkaa. Ilmoitukset on uusien standardien mukaan toimitettava kauppatietorekistereihin EU-tasolla harmonisoidussa ISO 20022 XML -muodossa³⁴.

Uudet standardit tuovat mukanaan myös lukuisia muutoksia johdannaissopimuksista raportoitaviin tietoihin. Kokonaan uudet raportointikentät ja nykyisten kenttien muuttuvat määritykset perustuvat pitkälti kansainvälisesti päätettyihin kuvauksiin johdannaisten kriittisistä dataelementeistä³⁵. Muutokset edellyttävät esimerkiksi, että lähes kaikki johdannaiset tulee jatkossa yksilöidä raportoinnissa joko ISIN- tai UPI-tunnuksella. ISIN-tunnusta käytetään kauppapaikoilla kaupankäynnin kohteena olevien johdannaisten kohdalla; UPI-tunnusta puolestaan muiden johdannaisten (OTC-johdannaisten) tapauksessa. EMIR 9 artiklan mukaisesti raportoinnista vastaava yhteisö pitää jatkossa erikseen yksilöidä OTC-johdannaisten raportoitaessa, ja esimerkiksi ostajan ja myyjän määrittelyihin liittyvät päättelyt täsmentyvät eräiden sopimustyyppien osalta. Esimerkiksi koronvaihtosopimusten osalta ei enää erikseen ilmoiteta ostajaa ja myyjää, vaan yksilöidään sopimuksen eri korkovirtojen maksaja ja vastaanottaja. Kokonaan uutena raportointikenttänä ilmoituksiin tulee myös ”Tapahtuman päivämäärä”, jonka avulla vastapuolten on mahdollista tehdä takautuvia korjauksia ilmoituksiinsa.

29.4.2024 voimassa olevien johdannaisten osalta raportoivilla vastapuolilla on siirtymäsäännösten mukaan kuusi kuukautta aikaa päivittää johdannaisista kauppatietorekistereihin tehtyt ilmoitukset vastaamaan uusia raportointivaatimuksia. Mikäli voimassa olevaan johdannaissopimukseen tehdään muutoksia, ne on raportoitava uutta muotoa käyttäen myös siirtymäaikana. Muuten päivitysaikataulu siirtymäaikana on raportoijien oman harkinnan varassa. Siirtymäaikana erääntyviä johdannaisia ei ole pakollista päivittää uuteen raportointimuotoon.

³² Parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 648/2012, OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä.

³³ [Guidelines for reporting under EMIR ESMA74-362-2281](#)

³⁴ XML EMIR Reporting Schemas (Incoming messages), saatavilla ESMA:n [EMIR-sivustolla](#). Lisäksi suositellaan seuraamaan kauppatietorekisterien tiedotusta raportoijille liittyen mm. testaukseen.

³⁵ CPMI – IOSCO: [Harmonisation of critical OTC derivatives data elements \(other than UTI and UPI\) – Technical guidance](#)

Velvollisuus ilmoittaa raportoinnin virheistä ja esteistä

Kokonaan uutena vaatimuksena tulee velvollisuus ilmoittaa EMIR-raportoinnin virheistä ja esteistä toimivaltaiselle viranomaiselle. Yhteisön, joka vastaa raportoinnista, edellytetään jatkossa ilmoittavan toimivaltaiselle viranomaiselleen eli Suomessa Finanssivalvonnalle seuraavista tapauksista:

- a) raportointijärjestelmien puutteista johtuva virheellinen raportointi, joka vaikuttaa merkittävästi määrään ilmoituksia
- b) raportoinnin esteet, jotka estävät raportoivaa yhteisöä lähettämästä ilmoituksia kauppatietorekisteriin EMIR 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa määräajassa
- c) merkittävät ongelmat, jotka aiheuttavat raportointivirheitä, mutta eivät johda ilmoitusten hylkäämiseen kauppatietorekisterissä.

Raportoinnista vastaavan yhteisön on ilmoitettava näistä tapauksista toimivaltaiselle viranomaiselleen viipymättä, kun se saa niistä tiedon.

Velvollisuus koskee nimenomaan raportoinnista vastaavaa yhteisöä eikä raportoivaa yhteisöä, mikä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että finanssialalla toimivat vastapuolet ja ns. määrittelykynnysarvon ylittävät finanssialan ulkopuoliset vastapuolet ovat itse vastuussa raportointivirheiden ja -esteiden ilmoittamisesta omalle toimivaltaiselle viranomaiselleen myös silloin, kun ne ovat siirtäneet EMIR-raportointinsa vastapuolelleen tai jollekin kolmannelle palveluntarjoajalle. Tämä tarkoittaa myös sitä, että kun finanssialalla toimiva vastapuoli on suoraan asetuksen nojalla vastuussa määrittelykynnysarvot alittavan finanssialan ulkopuolisen vastapuolen kanssa tekemiensä OTC-johdannaisopimusten ilmoittamisesta kauppatietorekisteriin myös vastapuolensa puolesta, finanssialan vastapuolen on ilmoitettava raportointivirheistä tai -esteistä myös tällaisen vastapuolensa toimivaltaiselle viranomaiselle.

Standardit eivät määrittele tarkemmin, milloin raportointivirheet ja -esteet ovat sellaisia, että ilmoitusvelvollisuus niistä viranomaiselle realisoituu myös käytännössä. ESMA on kuitenkin antanut tarkempia ohjeita ilmoitusvelvollisuuden syntymisestä eri tapauksissa³⁶. ESMA on lisäksi laatinut [sääntelyn mukaisen mallin](#) ilmoitusten tekemistä varten. Finanssivalvonta tulee ottamaan mallin käyttöön, ja se tulee saataville Finanssivalvonnan verkkopalvelun [EMIR-sivustolle](#).

Velvollisuus seurata kauppatietorekistereiden täsmäytyspalautetta

Kauppatietorekisterit ovat jatkossa velvollisia täsmäyttämään tiettyjen raportointikenttien tiedot niille johdannaisista tehdyissä ilmoituksissa ja toimittamaan raportoiville yhteisöille tiedot prosessin tuloksista viimeistään 60 minuutissa täsmäytysprosessin päättymisestä. Kauppatietorekisterien on päivän lopuksi asetettava täsmäytystiedot myös raportoivien vastapuolten ja raportoinnista vastaavien yhteisöjen saataville. Raportoivien yhteisöjen, vastapuolten ja raportoinnista vastaavien yhteisöjen edellytetään puolestaan ottavan käyttöön järjestelyitä, joilla ne varmistavat, että ne ottavat kauppatietorekisterien täsmäytysvirheitä koskevan palautteen huomioon. Tarkempaa sääntelyä näistä järjestelyistä ei kuitenkaan ole.

³⁶ [Guidelines for reporting under EMIR ESMA74-362-2281](#), kohta 3.29 Vastapuolten toteuttama tietojen laadun varmistaminen.

Eräitä muita huomionarvoisia muutoksia

Täsmäytyksen lisäksi kauppätietorekistereiden on jatkossa ensimmäiseksi tarkistettava tietyt seikat vastaanottamistaan johdannaisia koskevista ilmoituksista ja annettava raportoivalle yhteisölle 60 minuutissa tieto tarkastuksen tuloksesta. Kauppätietorekisterin on hylättävä ilmoitukset, jotka eivät täytä komission teknisen sääntelystandardin mukaisia vaatimuksia. ESMA on täsmentänyt näitä vaatimuksia julkaisemissaan [validointisäännöissä](#). Raportoinnista vastaavan yhteisön on katsottava laiminlyöneen EMIR-raportointivelvollisuutensa, mikäli kauppätietorekisterin hylkäämiä ilmoituksia ei korjata ja lähetetä uudelleen EMIR 9 artiklan 1 kohdan mukaisessa määräajassa.

Eräs käytännössä merkittävä ongelma EMIR-raportoinnissa on ollut, etteivät vastapuolet huolehdi oikeushenkilötunnustensa (LEI-tunnus) voimassaolosta. Tämän vuoksi vastapuolten ja raportoinnista vastaavien yhteisöjen edellytetään jatkossa nimenomaisesti varmistuvan LEI-tunnusten uusimisesta. Finanssialalla toimivilta vastapuolilta, jotka vastaavat OTC-johdannaisia koskevien tietojen ilmoittamisesta myös finanssialan ulkopuolisten vastapuoltensa puolesta, edellytetään lisäksi eräitä uusia järjestelyitä liittyen raportointiin, ja niihin sisältyvät myös järjestelyt, joiden avulla finanssialan ulkopuoliset vastapuolet uusivat asianmukaisesti LEI-tunnuksensa.

Uusia teknisiä standardeja

- ❖ [KOMISSION DELEGOITU ASETUS \(EU\) 2022/1855](#), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 täydentämisestä kauppätietorekistereihin ilmoitettavien tietojen vähimmäisyksityiskohtia ja käytettävien ilmoitusten tyyppiä koskevilla teknisillä sääntelystandardeilla
- ❖ [KOMISSION DELEGOITU ASETUS \(EU\) 2022/1858](#), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 täydentämisestä teknisillä sääntelystandardeilla, joissa täsmennetään menettelyt, joita noudattaen tiedot täsmäytetään kauppätietorekisterien välillä, ja menettelyt, joita kauppätietorekisterin on noudatettava sen todentamiseksi, että raportoiva vastapuoli tai tiedot ilmoittava yhteisö täyttää ilmoitusvaatimukset, ja sen todentamiseksi, että ilmoitetut tiedot ovat täydellisiä ja oikeellisia
- ❖ [KOMISSION DELEGOITU ASETUS \(EU\) 2022/1856](#), delegoidussa asetuksessa (EU) N:o 151/2013 vahvistettujen teknisten sääntelystandardien muuttamisesta täsmentämällä johdannaisia koskeviin tietoihin pääsyyn sovellettavaa menettelyä sekä näihin tietoihin pääsyä koskevia teknisiä ja operatiivisia järjestelyjä
- ❖ [KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS \(EU\) 2022/1860](#), teknisistä täytäntöönpanostandardeista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 soveltamiseksi ilmoitettavia tietoja koskevien vaatimusten ja muotojen, ilmoitusten antamistiheyden sekä ilmoittamista koskevien menetelmien ja järjestelyjen osalta.

Lisätietoja antavat

Jyrki Manninen, johtava juristi, jyrki.manninen(at)finanssivalvonta.fi tai puhelin 09 183 5205
Juho Westerlund, vanhempi valvoja, juho.westerlund(at)finanssivalvonta.fi tai puhelin 09 183 5310

Ajankohtaista sisäpiiritiedon julkistamisen lykkäämisilmoituksista

Sisäpiiritiedon julkistamisen lykkäämisilmoitusten toimittaminen Finanssivalvonnalle muuttuu vuodenvaihteessa, kun Finanssivalvonnan sähköisen asiointijärjestelmän palvelutarjonta laajenee. Liikkeeseenlaskijoiden tulee jatkossa lähettää lykkäämisilmoitukset sähköisen asiointijärjestelmän kautta sähköpostin sijaan. Sähköisen asiointijärjestelmän käyttö edellyttää käyttäjältä vahvaa tunnistautumista Suomi.fi-palvelun kautta. Tämän lisäksi liikkeeseenlaskijan tulee huolehtia, että ilmoituksen lähettäjälle on myönnetty tarvittavat valtuudet [Suomi.fi-palvelussa](#).

Tarkemmat ohjeet ilmoitusten tekemiseen julkaistaan loppuvuoden aikana Finanssivalvonnan [verkkopalvelussa](#).

Lisätietoja antaa

Rickard Sandell, vanhempi juristi, rickard.sandell(at)finanssivalvonta.fi tai puhelin 09 183 5353

Ajankohtaista ESMasta

ESMA on 17.10.2023 julkaissut [kirjeen ja lausunnon](#), joissa ESMA kannustaa valmistautumaan sujuvaan siirtymiseen EU:n kryptovara-asetuksen (MiCA) osalta.

ESMA ja EBA ovat 20.10.2023 julkaisseet MiCA-asetusta koskevia [yhteisiä ohjeita konsultaatiolle](#). Määräaika vastauksien toimittamiselle on 22.1.2024.

ESMA on 9.11.2023 [tiedottanut](#), että *kyberriski ja digitaalinen häiriönsietokyky* on uusi unionin laajuinen merkittävä painopiste (USSP).